

VOORSPELLEN

door Sheila Sitalsing

ven bestudeerd als richtsnoer voor de toekomstige economische ontwikkeling. De winstontwikkeling van bedrijven mag dan misschien een gangbare manier zijn om bedrijven te waarderen, volgens Levy wordt de invloed van deze cijfers op de totale economie nog onvoldoende op waarde geschat.

Vandaar ook zijn huidige bezorgdheid. Amerikaanse banken hebben volgens hem hun huishoudboekje op orde gebracht, maar dat geldt niet voor grote ondernemingen en veel huishoudens. Levy meent dat in landen als China buitensporig is geïnvesteerd in machines en vastgoed en sprake is van overcapaciteit. De export van goederen uit deze landen is achtergebleven. De impact van een wereldwijde krimp zal in de VS groot zijn, aldus Levy. Bewegingsruimte om een neergaande spiraal te keren is er nauwelijks, omdat de rente al op een historisch laag niveau staat. "De Fed heeft weinig te sturen. Ze zijn niet erg relevant", zegt Levy over

het stelsel van centrale banken in zijn land dat het meeste geschut al inzette. Als de Fed besluit tot een eerste renteverhoging, zal de volgende stap volgens Levy lang op zich laten wachten. Hij rekent op een nieuwe huizenmarktdip, aandelen zullen flink terug moeten van hun records en obligaties zullen volgens hem als veilige haven fungeren. "We zijn enorm enthousiast over Amerikaanse staatsobligaties, zelfs op de huidige niveaus. We zitten nog niet op de bodem."

KEUZES

De rente zal volgens hem alleen maar verder dalen. Met deze voorspelling zat Levy de afgelopen jaren goed. Maar een nieuwe recessie ziet hij al sinds 2010 opdoemen. Toen noemde hij de kans op een recessie al eens 60 procent. Wie lang genoeg wacht, ziet een onheilsscenario uiteindelijk wel zich voltrekken. Levy kent die kritiek natuurlijk. "Ik realiseer me dat er een zware verantwoordelijkheid op ons rust met de voorspelling van een nieuwe recessie. Als professionele voorspeller ben ik heel voorzichtig met wat ik voorspel en wat niet. We stellen onze voorspellingen ook niet zomaar bij." Hij wijst erop dat zijn familie inmiddels 'een eeuw' ervaring heeft met het voorspellen van de economie.

Beleggers doen er volgens hem goed aan, de komende tijd scherpe keuzes te maken. "Amerikaanse aandelen kunnen nog een paar kwartalen mee en steken gunstig af bij aandelen elders op de wereld. Misschien dat de gedaalde olieprijs wat druk van de ketel haalt. Maar wij denken dat een heel grote correctie er onvermijdelijk aan zit te komen. Ik zou riskante aandelen mijden. Groeiaandelen zullen hard worden getroffen. Houd vooral geld in contanten apart zodat je kunt profiteren van een gunstig instapmoment." Wanneer dat moment zich aandient? "Ik durf dat niet te voorspellen."

Voor de zoveelste keer teleurgesteld in de consensus forecast? Zaten de 45 (of 58, of 128) geënquêteerde analisten er weer eens naast met hun voorspellingen voor de olieprijs/AEX/het aandeel ING/de Russische roebel?

Niet wanhopen, het is wel degelijk mogelijk de kwaliteit van voorspellingen te verbeteren. Niet de kwaliteit van puntschattingen, van het type 'de AEX eindigt dit jaar op 450'. Wel de kwaliteit van het voorspellen van onderliggende trends zoals geopolitieke en macro-economische ontwikkelingen. Dat blijkt uit nieuw werk van Philip Tetlock, de psycholoog die wereldwijde faam verwierf met zijn onderzoeken naar voorspellingen door experts op allerlei gebied, van economie tot politiek (zijn conclusie: de prognoses van experts leveren amper betere resultaten op dan voorspellen met een dobbelsteen in de hand; computeralgoritmes scoren vele malen beter). Samen met een handvol collega's analyseerde Tetlock de uitkomsten van een geopolitieke voorspel-wedstrijd, die was uitgeschreven door een instituut dat groot belang heeft bij uitstekende politieke en economische analisten: het Amerikaanse bureau voor nationale veiligheid. Aan de wedstrijd deden vijf breed teams van verschillende universiteiten mee. Ze moesten tussen 2011 en 2013 de waarschijnlijkheid voorspellen van 199 grote events. Zoals: 'blijft Bashar al-Assad aan de macht' en 'wie wint de verkiezingen in Taiwan van 2012?'

In het paper *The Psychology of Intelligence Analysis: Drivers of Prediction Accuracy in World Politics* proberen Tetlock en collega's aannemelijk te maken dat er goede en slechte voorspellers zijn, en dat de goede voorspellers bepaalde karaktereigenschappen en vaardigheden gemeen hebben. De beste voorspellers zijn beter in het herkennen van patronen, kunnen zuiver redeneren, zijn flexibel, beschikken over kennis van het te onderzoeken vakgebied, zijn weinig vooringenomen en gaarne bereid hun eigen stokpaardjes en favoriete theorie'tjes in te ruilen voor een aannemelijker scenario.

Een tweede bevinding is dat een breed samengesteld team betere resultaten boekt dan solo werkende superexperts, en dan vooral wanneer de leden van dat team elk individueel hun eigen inschattingen en scenario's vertrouwelijk mogen rapporteren aan de leiding. Dit laatste om te voorkomen dat mensen met een afwijkende mening in het team hun opvattingen plooiën naar de consensus.

Het zijn bevindingen waar alle instituten die met toekomstanalisten en scenarioschrijvers werken, van investment banks tot multinationals en overheden, hun voordeel mee kunnen doen. Onder voorwaarde dat de leiding ook bereid is van zijn stokpaardje af te stappen als het voorspelteam met onwielgevallige prognoses komt.

